

Hållbarhet och existens

Samtalshandledning för studiecirkel kring programserien
”Hållbarhet och existens” på UR Play.

Hållbarhet och existens – samtalshandledning

För studiecirkel kring programserien ”Hållbarhet och existens” på UR Play.

Serien innehåller fem existentiella samtal om klimatkrisen. Den har skapats av Bronner & Bronner, Studieförbundet Bilda och Nikolai församling/Svenska kyrkan för UR Samtiden.

Fem träffar – en per program.

Förslag på upplägg av en träff:

Se ett program – ca 45 min

Se om möjligt programmet tillsammans. Eller se det var och en i förväg, innan ni träffas.

Inledande runda – ca 20 min

Börja med en runda där var och en får berätta om sin upplevelse av samtalet ni tittat på. Det kan vara helt fria tankar eller så kan ingången vara frågor som:

- Vad hänger kvar i dig efter det du sett och hört? En tanke eller känsla.

Var och en får 3–5 minuter till sitt förfogande, utan att bli avbruten. Syftet är att få sätta ord på och pröva sina tankar. Samtidigt tränar man sig att lyssna och ta in olika perspektiv.

Gemensamt samtal – ca 60 min

När rundan är klar öppnar ni för gemensamt samtal utifrån era olika perspektiv på det program ni tittat på. Det kan vara bra om samtalsledaren förberett några frågor. Nedan finns förslag på frågor till de olika programmen.

Avslutande runda – ca 10 min

Avsluta samlingen med en runda där var och en har möjlighet att säga något kort om samtalet, till exempel:

- Nya tankar jag fått med mig ...
- Jag skulle vilja samtala vidare om ...

Ramar kring samtalet

Det kan vara bra att komma överens om ramar att förhålla sig till under samtalet. Det skapar tydlighet och trygghet. I första träffen pratar ni igenom vilka ramar ni vill ha i er grupp. Här exempel på några användbara ramar:

- ✓ Det personliga vi delar stannar i gruppen.
- ✓ Det är ok att prova tankar och att ändra sig.
- ✓ Jag har rätt att vara tyst.
- ✓ Alla talar i jagform.
- ✓ Alla hjälps åt alla hålla tidsramarna.
- ✓ Alla bidrar med sitt perspektiv och värdesätter att få ta del av andras.
- ✓ Glöm inte att ta paus. Med eller utan fika.

Förslag på frågor till programmen

Program 1: Varför är klimatfrågan en existentiell fråga?

[Se programmet på UR-play >](#)

Medverkande: Petra Carlsson, Pekka Møllergård, Sara Bronner, Fredrik Bronner

Det här samtalet tar såväl höjd som djup och bredd: Om existensen i klimatkisen.

- På vilket sätt är krisen också en existentiell fråga?
- Hur blev det egentligen ”rationellt” att tro på obegränsad materiell tillväxt på en planet med bevisat ändliga resurser?
- Vilken roll spelar döden och vår syn på den i berättelsen om människan och klimatkrisen?
- Det pratas ofta om inre omställning som en förutsättning för den yttre omställningen. Hur skulle en sådan inre omställning kunna se ut?
- Vad tar du med dig särskilt från det här samtalet?

Program 2: Hopp eller uppgivenhet – vad behöver vi?

[Se programmet på UR-play >](#)

Medverkande: Maria Küchen, David Jonstad, Sara Bronner, Fredrik Bronner

I samtalet sätts hoppet i fokus. Ett stort litet ord.

- Vad betyder hopp för dig?
- Vad skiljer hopp från positivt tänkande? Finns det en risk att vi blandar ihop dessa begrepp kopplat till klimatkrisen?
- Hopplöshet gör många provocerade eller ledsna. Varför är det så svårt att möta människor som tappat hoppet?
- Om framtidshoppet inte är att ny teknik ska göra så att vi kan fortsätta leva som nu – vad kan vårt hopp vara istället?
- Vad tar du med dig särskilt från det här samtalet?

Program 3: Klimatkrisen – vad är det egentligen vi kämpar för?

Se programmet på UR-play >

Medverkande: Björn Wiman, Pella Thiel, Sara Bronner, Fredrik Bronner

Samtalet tar sin utgångspunkt i kampen för människan i klimatkrisen.

- Hur tycker du kampen för människan ser ut i klimatkrisen? Finns den?
- Är människan mer värd att kämpa för än annat liv?
- Pella håller inte med Björn om att jorden bara skulle vara en stor sten om inte människan fanns. Vad tror du att Björn menar när han säger så?
- I samtalet pratas det om vikten av nya, inspirerande berättelser (inte bara dystopier). Men också om att de här berättelserna redan finns. Var kan vi hitta dessa berättelser? Vem berättar dem?
- Vad tar du särskilt med dig från det här samtalet?

Program 4: Är människan för egocentrisk för att lösa klimatkrisen?

Se programmet på UR-play >

Medverkande: Paula Richter, Anders Wijkman, Sara Bronner, Fredrik Bronner

Samtalet tar sin utgångspunkt i att klimatkrisen är ett problem som är snudd på omöjligt att lösa.

- Varför verkar det vara så svårt för oss människor att närma sig det här problemet?
- Vilka av våra mänskliga egenskaper/förmågor kan vara en tillgång och möjlighet för att lösa klimatkrisen?
- Även här dyker döden upp. Hur kan klimatkrisen hänga ihop med vår strävan att alltid unna oss, ha det gott, bli odödliga?
- Vi människor är utpräglade flockdjur. Samtidigt lever vi i en kultur där ”jag” ofta är viktigare än ”vi”. Varför har det blivit så?
- Vad tar du särskilt med dig från det här samtalet?

Program 5: Tro, tillit och empati – hur tar vi tillbaka oss själva?

Se programmet på UR-play >

Medverkande: Ing-Marie Wieselgren, Jonas Gren, Sara Bronner, Fredrik Bronner

I det här samtalet diskuteras hur människan mår, vad vi behöver för att må bra och hur det kan hjälpa oss att lösa klimatkrisen.

- Hur skulle du säga att människan mår idag?
- En lösning på klimatkrisen förutsätter att vi inser att den kommer att påverka andra. På andra platser, i andra tider. Är det svårt att identifiera sig med andra? I så fall varför?
- Vi möter väldigt sällan oempatiska människor, så varför pratar vi ändå om att samhället blivit kallt? Varför vågar vi inte lita på varandra?
- Vilken roll spelar kulturen och konstnärerna för att vi ska förstå klimatkrisen, men också för att bidra till omställning?
- Vad tar du med dig särskilt från det här samtalet?

Avslutande frågor efter hela samtalsserien

I den här serien samtal har människor med olika bakgrunder, kompetenser och perspektiv mötts.

- Vad tycker du händer i de här mötena? Vad berör dig?
- Det finns en del svåra ord och begrepp i de här samtalen. Samtidigt handlar de om livet. Hur svårt är det att prata om sådana här saker?
- Vilken fråga borde tagits upp i de här samtalen, som du saknar?
- Kan existentiella frågor – om tro, tvivel, mening och andlighet – spela någon roll i klimatkrisen? Hur vill du prata om den med andra?

Praktiska tips

Tänk på att inte vara för många i samtalsgruppen. En lämplig grupp är 3–9 personer, är ni fler kan ni dela in er i mindre grupper.

Ledaren i gruppen håller i samlingen, men är också deltagare i gruppen och delar med sig av sina tankar och erfarenheter. Gruppen kan också dela på ledaruppdraget och att ta ansvar för olika delar av samlingen. Var noga med att ge alla deltagare utrymme och värna om att allas erfarenheter och tankar tas tillvara.

Som cirkelledare är du kontaktperson mot Studieförbundet Bilda och rapporterar in närvaro.

Som ledare i Bilda kan du få tips och stöd i din roll som ledare. Som en introduktion i att vara cirkelledare i Bilda ska du göra vår webbaserade grundkurs. Den tar ca 30 min. Kursen, och annan viktig information hittar du på www.bilda.nu/ledare – eller kontakta ditt närmaste Bildakontor.